

Commissiedebat Klimaatbeleid Gebouwde Omgeving – 14 oktober 2026

Sinds de oorlog in het Midden-Oosten is uitgebroken nemen de zorgen over de energierekening (weer) toe. De beste bescherming tegen hoge en onzekere energieprijzen is een verduurzaamde woning of bedrijfspand, en het gebruik van zoveel mogelijk duurzame energie van eigen bodem. Dankzij zonne- en windenergie, duurzame warmte en elektrisch rijden bespaarde Nederland bijna acht miljard euro sinds het begin van de oorlog in Iran. Het CPB onderschrijft dat investeren in verduurzaming een effectievere en bestendigere oplossing voor hoge energieprijzen vormt dan generieke koopkrachtsteun. Bovendien biedt verduurzaming de kans om woningen en gebouwen die comfortabel zijn in de winter, ook leefbaar te maken in de zomer. Afgelopen zomer liet ons zien hoe belangrijk hittebestendige en koele woningen zijn. Het is daarmee niet langer de vraag óf we gaan verduurzamen maar hoe we ervoor zorgen dat iedereen een comfortabele woning krijgt in de winter én in de zomer. Dat begint bij langjarige zekerheid over beleid, financiële middelen en goede ondersteuning van huishoudens die dat nodig hebben.

Verduurzamen loont in 2030 nog meer, zorg ervoor dat iedereen mee kan doen

Verduurzamingsmaatregelen leveren vandaag al een aanzienlijk voordeel op de jaarlijkse energiekosten. En ondanks veranderingen in de energierekening zal dit voordeel in 2030 nog groter zijn. Uit onderzoek van CE Delft blijkt dat het voordeel op de energierekening bij verduurzamingsmaatregelen in 2030 zal zijn gestegen met 20 tot 45 procent. Voor een middelgrote woning op gas die nog niet verduurzaamd is zal de energierekening in 2030 zo'n 2300 euro zijn. In het geval van een volledig verduurzaamd huis dat alle maatregelen heeft uitgevoerd zoals zonnepanelen, warmtepomp, thuisbatterij en slimme sturing, bedraagt de energierekening ongeveer 660 euro. Dat is maar liefst meer dan 1600 euro verschil. Verduurzamen betekent een lagere energierekening én een energierekening die voorspelbaar is. Slimme aansturing is daarnaast nodig om een elektrische auto, warmtepomp of thuisbatterij stroom te laten gebruiken wanneer dit goedkoper is. Het moet voor iedereen mogelijk worden om te profiteren van de goedkope uren van het energiesysteem.

De NVDE vraagt daarom:

- **Om eenvoudige en gestandaardiseerde slimme sturing, goede informatie en beleid** dat prijssturing en verduurzaming ook bereikbaar maakt voor huishoudens die niet zelf de middelen hebben om te investeren. Onder andere door slimme verduurzaming toegankelijk te maken via het Nationaal Warmtefonds en het Noodfonds Energie. En door in te zetten op netbewuste nieuwbouw, waarbij lokaal aanbod en vraag op elkaar worden afgestemd.

- **In alle gevallen verduurzaming aantrekkelijk te houden**, onder andere door naast de aankomende beleidswijzigingen (ETS2, bijmengverplichting groen gas en de tijdsafhankelijke nettarieven) ook **het toekomstig budget voor de ISDE-subsidie zeker te stellen**. Zowel bewoners als marktpartijen hebben duidelijkheid nodig over de ondersteuning na 2030. Daarnaast is het goed om te starten met het normeren van de verwarmingsinstallatie. Door een voorspelbare afzet kan de markt zich verder professionaliseren en worden duurzame alternatieven voor een breder publiek een aantrekkelijke optie. Bij deze normering is het niet zozeer de vraag wie er wel of niet onder valt, maar juist hoe huishoudens worden ondersteund die geen of weinig handelingsperspectief hebben.
- **Voor een blijvende inzet op isolatie**, omdat dit net zo goed een positieve impact heeft op de energierekening én de pieken op het elektriciteitsnet. Daarvoor is het zaak dat de randvoorwaarden op orde zijn. De uitvoering van (spouwmuur)isolatiemaatregelen loopt nog steeds spaak. Er moet daarom heel snel een werkbare, landelijke gedragscode komen, waarbij niet nog eens extra maatregelen worden neergelegd bij isolatiebedrijven voor natuurcompensatie (bij een negatieve eDNA-test). Het bieden van voldoende verblijfplaatsen voor beschermde diersoorten, zoals vleermuizen, zou daarentegen standaard in nieuwbouwprojecten moeten worden meegenomen.
- **Het belang van warmtenetten in het energiesysteem niet te vergeten**. Zet daarom zonder verdere vertraging de noodzakelijke wet- en regelgeving door en maak uiterlijk bij de Voorjaarsnota 2027 afspraken met het kabinet over een goed ondersteunend financieel pakket om de uitrol vlot te trekken. Behoud daarbij druk op het proces om de publieke uitvoeringskracht op tijd op orde te krijgen. Als private warmtebedrijven bereid zijn activiteiten over te dragen, moet dit snel en zorgvuldig worden afgehandeld.

Koele woningen in de zomer zijn net zo belangrijk als warme woningen in de winter

De afgelopen zomer was extreem heet. En ook al lijken die plakkerige, warme nachten alweer even geleden, juist nu is het moment om maatregelen op te tuigen die ervoor zorgen dat de volgende hete zomers minder warm binnenshuis zijn. Uit onderzoek van Common Futures blijkt dat Nederlanders veel comfortabeler hittegolven kunnen doorstaan, als er wordt geïnvesteerd in groen in de wijk, zonwering, ventilatie en koelte uit de bodem. Een koelere leefomgeving met meer groen, water en voldoende schaduwwerking van bomen vermindert de warmtelast met zo'n 50 procent. Dat is gratis verkoeling voor iedere bewoner. Buitenzonwering aan het gebouw levert de grootste winst op en reduceert de resterende temperatuuroverschrijding met zo'n 60 procent. Voor de dan nog resterende koelvraag kunnen nachtventilatie en bodemkoelte het comfort verder verhogen zonder grote extra belasting van het elektriciteitsnet.

Op dit moment krijgt koeling nog te weinig aandacht in de uitvoering van de energie- en warmtetransitie. De NVDE ziet daarom graag:

- **De invoering van een groennorm voor woonwijken en het beschermen van bestaand groen**. Weeg daarbij de maatschappelijke baten van groen mee, zoals minder hittestress, lagere zorgkosten, waterberging, biodiversiteit en hogere vastgoedwaarden. Ga daarom in gesprek met gemeenten hoe deze groennorm kan worden ingebed.
- **Gemeentelijk beleid gericht op hittestress en het (ver)koelen van woningen en gebouwen als onderdeel van de wijkaanpak**. De mogelijkheid om de woning te kunnen koelen, maakt de overstap

op duurzame warmtesystemen namelijk aantrekkelijker. Bevorder daarbij ook de inzet van koelte uit de bodem (bodemenergie) door koelen en verwarmen integraal te benaderen vanuit de wijkaanpak.

- **Een subsidie voor zonwering.** De woning warmt minder snel op als goede isolatie gecombineerd wordt met buitenzonwering en de toevoeging van groen. De [motie Dassen](#) geeft hiervoor een goede aanzet. Bij (ver)huurders kan gekeken worden naar de mogelijkheid om oververhitting van de huurwoning als huurbrek aan te merken.
- **Dat consumenten beter worden voorgelicht over duurzame manieren van verkoelen** en hoe zij daar bij de keuze van een duurzame warmteoplossing rekening mee kunnen houden. Door bijvoorbeeld voor een warmtepomp te kiezen die ook kan koelen.

Ondersteuning bij verduurzaming begint met een goed georganiseerd Energiehuis

Het is goed dat met het Energiehuis wordt doorgebouwd op bestaande structuren en dat er tegelijkertijd aan de voorkant wordt gewerkt aan standaardisatie en de inbedding van onder andere lokale hulporganisaties, makelaar, taxateurs en intermediairs. Daarbij zien we standaardisatie als het uniformeren van de (publieke) infrastructuur, digitale voorzieningen, voorlichting, het 'beeldmerk' en bepaalde tools. En niet zozeer van de dienstverlening op lokaal niveau, waar dat juist veelal om maatwerk vraagt.

Regel daarom rondom het Energiehuis:

- **Een persoonlijke benadering als de basis van de dienstverlening.** Bij de lokale uitvoering van het Energiehuis moet er aandacht zijn voor de persoonlijke benadering en in het bijzonder voor doelgroepen die zich nog niet melden bij het loket. Uit [onderzoek van Ipsos](#) blijkt dat vertrouwen en onafhankelijkheid de doorslaggevende drijfveren zijn. Dat zijn over het algemeen geen eigenschappen van een website. Het zou daarom een basiseis moeten zijn dat bewoners direct een adviesgesprek of huisbezoek kunnen inplannen.
- **Maximale ontzorging van woningeigenaren door ISDE aan te vragen en voorfinanciering** via bijvoorbeeld de gemeente of het Nationaal Warmtefonds. Het is zaak dat ondersteuning van woningeigenaren met weinig handelingsperspectief goed geregeld wordt. Dat betekent dat het gangbaar wordt dat bijvoorbeeld de gemeente de ISDE-subsidie voor de woningeigenaar aanvraagt.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gas en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industrie. De activiteiten voor duurzame energie bij 1.600 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim € 43 miljard en bijna 200.000 werknemers in Nederland.